

นิพนธ์ต้นฉบับ

## การช่วยเหลือแนะแนวนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพฯ - สำรวจนำร่อง

ดวงใจ กसानติกุล\*

พวงสร้อย วรรณกุล\* ภิรมย์ สุขคนธาภิรมย์\*

**Kasantikul D, Worakul P, Sugkondhabirom B. Counseling services for adolescent students in the Bangkok metropolis - A pilot study. Chula Med J 1986 Aug; 30 (8) : 731-738**

*Counseling services for adolescent students in Bangkok were evaluated through questionnaires in order to screen for enthusiastic counselors to join the subsequent research and training program funded by World Health Organization. Of the fifty-eight schools that returned the questionnaires, fifty (89.62%) were large (1500-2499 students) to extralarge (over 2500 students) in size. Most schools had an average of three counselors and 1-2 counseling assistances. About half of these schools responded that a moderate number of their students developed "emotional problems" (10-19% of student population). The most frequent problems found in decreasing order were family conflicts (67.24%), study, behavioural and financial problems. The usual intervention provided to a problematic student was individual counseling. Only 31% of school counselors used group discussion. The frequent difficulties encountered by school counselors in decreasing order were lack of time (55.17%), of parental cooperation, and of the counselor's own confidence.*

\* ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เป็นที่ยอมรับกันมากขึ้นในปัจจุบันนี้ว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาในโรงเรียน<sup>(1-3)</sup> (school counseling) เป็นหัวใจของบริการแนะแนวเพื่อให้ความช่วยเหลือแนะแนวและแนะนำต่อนักเรียนมัธยมศึกษา ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นอันถือได้ว่าเป็นช่วงวิกฤตอันหนึ่งในวัฏจักรชีวิต<sup>(4)</sup> เพราะต้องปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ หลาย ๆ ด้าน ครูแนะแนวจึงมีความสำคัญยิ่งในการช่วยส่งเสริมให้นักเรียนวัยรุ่นสามารถพัฒนาเติบโตต่อไปด้วยดีแม้จะอยู่ท่ามกลางสภาพสังคมสิ่งแวดล้อมที่ไม่อำนวยให้เท่าที่ควรก็ตาม<sup>(5-7)</sup>

## วัตถุประสงค์

ผู้วิจัยต้องการสำรวจนำร่องว่า ปัญหานักเรียนในระดับมัธยมศึกษาพบมากน้อยเพียงใดในโรงเรียนในเขตกรุงเทพฯ เป็นปัญหาชนิดใด ครูแนะแนวมีอุปสรรคอะไรบ้างในการให้บริการแนะแนวปัญหาด้านอารมณ์ จิตใจ และความสนใจของครูแนะแนวในการเข้าร่วมโครงการ “สัมมนาและฝึกอบรมครูแนะแนวเกี่ยวกับปัญหานักเรียนวัยรุ่น และการช่วยเหลือแนะแนว” เพื่อใช้พิจารณาคัดเลือกครูแนะแนวให้เข้าร่วมโครงการดังกล่าวข้างต้นซึ่งจะได้รับเงินสนับสนุนการวิจัยและฝึกอบรมจากองค์การอนามัยโลกในปีการศึกษา พ.ศ. 2530 นี้

## วิธีการ

ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปยังครูแนะแนวโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพฯ จำนวน 102 โรงเรียน ในระยะต้นปี พ.ศ. 2529 แล้วรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ส่งกลับคืนมาวิเคราะห์โดยคำนวณค่าร้อยละ และหาค่าเฉลี่ย (mean หรือ  $\bar{X}$ )

โดยแยกประเภทของโรงเรียนตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการดังนี้

- โรงเรียนขนาดเล็ก (small size school) มี น.ร.ไม่เกิน 499 คน มีไม่เกิน 12 ห้องเรียน
- โรงเรียนขนาดกลาง (medium size) มี น.ร.ระหว่าง 500-1,499 คน มีไม่เกิน 36 ห้องเรียน
- โรงเรียนขนาดใหญ่ (large size) มี น.ร.ระหว่าง 1,500-2,499 คน มีไม่เกิน 60 ห้องเรียน
- โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (extra-large size) มี น.ร.ตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป และมีมากกว่า 60 ห้องเรียน

แยกอัตราจำนวนนักเรียนที่มีปัญหาด้านจิตใจโดยอาศัยการศึกษาของ Berkovitz<sup>(8)</sup> ที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญหลาย ๆ ท่านว่า โดยทั่วไปจะมีจำนวนนักเรียนที่มีปัญหาด้านจิตใจระดับรุนแรงควรได้รับการรักษาไว้ร้อยละ 7-14 และนักเรียนอีกร้อยละ 20 ที่มีความเสี่ยงสูงแต่ยังไม่ถึงขั้นมีปัญหาปรากฏชัดเจน ผู้วิจัยจึงมาจัดแบ่งเป็นกลุ่มโดยถือว่านักเรียนมีปัญหาด้านจิตใจอัตราน้อย (low rate) เมื่อมีจำนวนต่ำกว่าร้อยละ 9 ของจำนวนนักเรียน มีปัญหาด้านจิตใจอัตราปานกลาง (moderate rate) เมื่อมีอัตราร้อยละ 10-19 และถือว่านักเรียนมีปัญหาด้านจิตใจอัตรามาก (high rate) เมื่อจำนวนมีมากกว่าร้อยละ 20 ขึ้นไป

แบบสอบถามจะประกอบด้วย จำนวนครูแนะแนวและครูผู้ช่วยครูแนะแนว อัตราจำนวนนักเรียนที่มีปัญหาด้านจิตใจ ชนิดของปัญหา อาทิเช่น ปัญหาการเรียน การปรับตัว ครอบครัวยุติ การเงิน ความประพฤติ ช่วยเหลือแนะนำโดยการคุยส่วนตัว (individual) หรือกลุ่มสนทนา (group discussion) อุปสรรคในการให้บริการแนะแนวด้านปัญหาด้านจิตใจ เช่น ความสนใจของนักเรียนต่อการใช้บริการความร่วมมือของผู้ปกครอง อาจารย์ร่วมโรงเรียน และผู้อำนวยการโรงเรียน ตลอดจนเวลาของครูแนะแนว และความมั่นใจในความรู้หรือทักษะที่จะช่วยเหลือแก้ไข

## ผลการวิจัย

โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน 58 โรงเรียน ในเขตกรุงเทพฯ ที่ตอบแบบสอบถามมีครูแนะแนว โดยเฉลี่ยโรงเรียนละประมาณ 3.17 คน (ตาราง 1) มีเพียงหนึ่งโรงเรียนที่ตอบว่าไม่มีครูแนะแนว ส่วนผู้ช่วยครูแนะแนวมีเฉลี่ยโรงเรียนละ 1.58 คน (ตาราง 1) และมีโรงเรียนถึง 27 แห่ง (คิดเป็นร้อยละ 46.55) ที่ไม่มีผู้ช่วยครูแนะแนว ขนาดของโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามนี้ 52 แห่งมีขนาดใหญ่ถึงใหญ่พิเศษ คิดเป็นร้อยละ 89.65 (ตาราง 2) และเป็นกลุ่มที่มีอัตราปัญหาของนักเรียนในระดับปานกลางถึง 30 โรงเรียน (ร้อยละ 51.72) และระดับมาก 15 โรงเรียน (ร้อยละ 25.86) โรงเรียนขนาดกลางและเล็กมีเพียงอย่างละ 3 โรงเรียน และ 5 ใน 6 โรงเรียนกลุ่มหลังนี้มีอัตรานักเรียนที่มีปัญหาในระดับปานกลางขึ้นไป

ปัญหาของนักเรียนที่ครูแนะแนวประสบบ่อยที่สุดคือ ปัญหาครอบครัวซึ่งครูแนะแนวให้อยู่ในอันดับแรกถึง 39 โรงเรียน (ร้อยละ 67.24) (ตาราง 3) รองลงมาคือ ปัญหาการเรียนมี 14 โรงเรียน (ร้อยละ 24.13) ปัญหาความประพฤติ 8 โรงเรียน (ร้อยละ 13.79) ซึ่งพบบ่อยพอ ๆ กับปัญหาการเงิน ปัญหาความประพฤติที่ครูแนะแนวระบุนมาได้แก่ ไม่รับผิดชอบ ไม่มีระเบียบ ฝ่าฝืนกฎของโรงเรียนไม่เคารพครู พุดจาหยาบคาย ก้าวร้าว ลักขโมย หนีเรียน และติดยาเสพติด ส่วนปัญหาด้านเพศพบน้อยในอันดับสุดท้ายมักจะเป็นลักษณะแต่งกายผิดเพศ รักร่วมเพศ หรือประพฤติด้านชู้สาว ครูแนะแนว จาก 32 โรงเรียน (ร้อยละ 55.17) บันทึกการให้

บริการด้านแนะแนวปัญหาทางจิตใจ ซึ่งส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.64) จะบันทึกข้อมูลในแฟ้มประวัติได้ค่อนข้างสมบูรณ์ ครูแนะแนวจาก 26 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 44.83 ไม่มีการบันทึก

วิธีช่วยเหลือแก้ไขที่ครูแนะแนวปฏิบัติในทุกโรงเรียนคือการคุยส่วนตัว (individual) มีเพียง 18 โรงเรียนเท่านั้น (ร้อยละ 31) ที่นำวิธีกลุ่มสนทนา (group discussion) มาใช้ร่วมกับการคุยส่วนตัว วิธีอื่น ๆ ที่ครูแนะแนวใช้ในการช่วยเหลือนักเรียน ในบางโรงเรียนมีดังนี้ อบรมนักเรียนทั้งห้อง ปรีกษากับครูประจำวิชาหรือครูประจำชั้น พบผู้ปกครองหรือเยี่ยมบ้าน หางานอดิเรกให้ ส่งไปหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ส่งปรึกษาจิตแพทย์

อุปสรรคที่ครูแนะแนวพบบ่อยที่สุดในการให้บริการแนะแนวด้านปัญหาจิตใจแก่นักเรียนคือ ไม่มีเวลาเพียงพอ 32 โรงเรียน (ร้อยละ 55.17) ตาราง 4 อุปสรรคที่พบรองลงไปคือ ผู้ปกครองนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือ 15 โรงเรียน (ร้อยละ 25.86) ครูแนะแนวไม่มีความมั่นใจในความรู้ที่จะช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา 8 โรงเรียน (ร้อยละ 13.79) ส่วนปัญหาที่นักเรียนไม่ให้ความสนใจ หรือผู้อำนวยการโรงเรียนไม่ให้การสนับสนุนมีน้อยมาก และอาจารย์ร่วมโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือไม่พบเป็นอุปสรรคสำคัญเลย

มีครูแนะแนวจำนวนถึง 119 คน จาก 56 โรงเรียนที่สนใจจะเข้าร่วมโครงการสัมมนาและฝึกอบรมครูแนะแนวเกี่ยวกับปัญหานักเรียนวัยรุ่น และการช่วยเหลือแนะแนว

**Table 1** Numbers of school counselor and assistant in school.

No. of school counselors	No. of schools	No. of school counselor assistants	No. of schools
-	1	-	27
1	9	1	7
2	12	2	10
3	15	3	7
4	7	4	1
5	8	5	4
6	4	6	-
7	2	7	-
		8	1
		9	-
		12	1
Total 28	58	Total 57	58
3.17	$\bar{X}$ (mean)	1.58	$\bar{X}$ (mean)

**Table 2.** Rate of students' emotional problems and sizes of school

Rate of students' emotional problems	Numbers and sizes of schools				
	Extra-large size schools	Large size school	Medium size school	Small size school	
Hight rate (> 20%)	2	11	1	1	15 (25.86%)
Moderate rate (10-19%)	14	13	2	1	30 (51.72%)
Low rate (< 9%)	9	3	-	1	13 (22.40%)
Total 58 schools	25 (43.10%)	27 (46.55%)	3 (5.17%)	3 (5.17%)	Total 58 schools

**Table 3.** Types of student problems.

Types of problems	No. of schools rating as the first priority
Family	39 (67.24%)
Academic	14 (24.13%)
Behavior	8 (13.79%)
Finances	7 (12.06%)
Adjustment	6 (10.34%)
Sex	2 (3.45%)

**Table 4** Types of hindrance encountered by school counselors

Types of hindrance	No. of school rating as the first priority
Lack of time	32 (55.17%)
Poor parental cooperation	15 (25.86%)
Low confidence in counseling skill	8 (13.79%)
Students' lack of interest	3 (5.17%)
Lack of support from school principal	2 (3.44%)
Teacher colleague's poor cooperation	—

### วิจารณ์และข้อเสนอแนะ

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้ตรงกับผลวิจัยอื่น ๆ ที่พบว่าปัญหาด้านอารมณ์จิตใจของนักเรียนวัยรุ่นกำลังเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว<sup>(9)</sup> ร้อยละ 90 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ครูแนะแนวให้ความเห็นว่า มีอัตรานักเรียนที่มีปัญหาในระดับปานกลางถึงมาก (มากกว่าร้อยละ 10 ขึ้นไป) ซึ่งเป็นที่น่าใจครูแนะแนวมากเพราะมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนทั้งหมด ชนิดของปัญหาที่ครูแนะแนวระบุในผลวิจัยนี้ว่ามีปัญหาครอบครัวยาวเป็นอันดับหนึ่งถึงร้อยละ 67.24 ของโรงเรียนที่ตอบ

แบบสอบถามค่อนข้างต่างไปจากที่มะเดื่อ เสมอ<sup>(10)</sup> รายงานว่ามีปัญหาด้านการเรียนถึงร้อยละ 32.41 ปัญหาการเงินร้อยละ 20.04 ปัญหาความประพฤติร้อยละ 13.72 ปัญหาขาดเรียนบ่อย ๆ ร้อยละ 16.68 ปัญหาด้านเพศแม้จะพบเป็นอันดับสุดท้ายในหกอันดับนี้แต่ก็มีระบุไว้จาก 35 โรงเรียน (ร้อยละ 60.34) ก็นับว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ควรบรรจุไว้ในหัวข้อเพื่อการอภิปรายสัมมนาและฝึกอบรมแก่ครูแนะแนวในอนาคตต่อไป

เป็นที่น่ายินดีที่ครูแนะแนว ร้อยละ 55.17 ให้ความสำคัญของการบันทึกการให้บริการแก่นักเรียน

ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อไปในหลาย ๆ ด้านรวมทั้งการวิเคราะห์เชิงสถิติเพื่อการวิจัยเปรียบเทียบต่อไป

วิธีการช่วยเหลือแบบกลุ่มสนทนายังมีการนำมาใช้ค่อนข้างน้อยกว่าที่ควร เพียงร้อยละ 31 แม้ว่า จะเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับผลวิจัยของ วัชรวิ ทรัพย์มี<sup>(2)</sup> ซึ่งมีการทำกลุ่มสนทนาเพื่อช่วยเหลือแนะแนว นักเรียนเพียงร้อยละ 7.75 เท่านั้น ทั้งที่การช่วยเหลือ บุคคลวัยรุ่นทั่ว ๆ ไปด้วยการทำกลุ่มสนทนาจะให้ ประโยชน์ได้มากที่สุด<sup>(11)</sup> เพราะวัยรุ่นมักจะไว้ใจ กล้าเปิดเผยความรู้สึกความต้องการกับพรรคพวก วัยเดียวกันได้ดีกว่ากับผู้ใหญ่ และกลุ่มยังเป็นที่พักพิง เป็นกำลังใจให้กันและกันในช่วงที่วัยรุ่นพยายามแยก ตัวห่างเป็นอิสระจากครอบครัวหรือผู้ปกครอง อุปสรรค ที่ครูแนะแนวพบบ่อยที่สุดคือ ไม่มีเวลาเพียงพอ เนื่องจากครูแนะแนวยังต้องรับผิดชอบชั่วโมงสอน ทั่ว ๆ ไปเท่า ๆ กับครูอื่น ๆ และยังช่วยเหลือแนะแนว ด้านอื่น ๆ เช่น การเลือกอาชีพ ความสนใจ และความถนัด ฯลฯ ทั้งนักเรียนเองก็มีชั่วโมงเรียนมาก ยากที่จะเจียดเวลามาพบครูแนะแนวได้ในชั่วโมงเรียน เพราะอาจารย์ประจำวิชามักไม่ค่อยเห็นความสำคัญ ของการช่วยเหลือแนะแนวด้านนี้ ซึ่งต่างจากโรงเรียน ในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ที่นักเรียน สามารถปลีกเวลามาพบครูแนะแนวได้ในเวลาเรียน ด้วยความเต็มใจ และยินยอมจากอาจารย์ประจำวิชา เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีโอกาสรับคำแนะนำช่วยเหลือ เพื่อปรับปรุงแก้ไขตนเองอันจะเป็นผลดีต่อบุคลิกนิสัย และจิตใจของเขารวมทั้งได้รับการชี้แนะถึงความ สำคัญของการเรียน กระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้น ต่อการศึกษาเล่าเรียนได้ต่อไป ในทางตรงข้ามเรา พบบ่อย ๆ ว่านักเรียนที่ไม่สามารถรับการแนะแนว จากครูแนะแนวเพราะไม่สามารถขาดเรียนวิชานั้น ๆ ผลการเรียนของนักเรียนยังคงเลวลงไปเรื่อย ๆ ทั้ง สภาพจิตใจของเขาก็มักจะทรุดโทรมตามไปเช่น เดียวกัน

อุปสรรคที่ครูแนะแนว ร้อยละ 13.79 ไม่มั่นใจ ในความรู้ที่จะช่วยเหลือนักเรียนนั้นได้ลดน้อยลง ไปมากเนื่องจากครูแนะแนวมีความมั่นใจในความรู้ และทักษะมากขึ้นกว่าสมัยก่อนที่พบว่า มีความไม่ มั่นใจอัตราสูง<sup>(10)</sup> ทั้งนี้คงเนื่องจากสมาคมครูแนะแนว ได้มีการจัดการสัมมนาและฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ให้ครูแนะแนวอยู่เสมอ ๆ ซึ่งทางองค์การอนามัยโลก ก็เล็งเห็นความสำคัญเช่นกัน จึงได้ให้การสนับสนุน และคำปรึกษาแนะนำในโครงการวิจัยสัมมนาและ ฝึกอบรมครูแนะแนว ด้วยความเชื่อมั่นว่าสภาพจิต ของนักเรียนเป็นขั้นตอนสำคัญในการเสริมสร้าง สภาพจิตแก่เยาวชนอันเป็นทรัพยากรสำคัญของ ชาติ โดยครูแนะแนว ครูอื่น ๆ รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียน จะเป็นผู้ช่วยได้อย่างดียิ่ง โดยมีการประสานงาน ร่วมกันกับฝ่ายบุคลากรแพทย์อันได้แก่จิตแพทย์ นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ อย่างไรก็ตาม นำยินดีที่มีครูแนะแนวจำนวนมากถึง 119 ท่านมีความ ประสงค์เข้าร่วมในโครงการวิจัยและฝึกอบรมดังกล่าว ข้างต้นที่จะเริ่มในปีการศึกษา พ.ศ. 2530 ทั้งที่ คณะผู้วิจัยต้องการครูแนะแนวเข้าร่วมเพียง 20 ท่าน เนื่องจากทุนวิจัยมีจำกัด

อุปสรรคอื่น ๆ ที่ครูแนะแนวประสบเช่น ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ นักเรียนไม่ให้ความ สนใจ ผู้อำนวยการและอาจารย์ร่วมโรงเรียนไม่ ให้การสนับสนุน ผู้วิจัยเชื่อว่าน่าจะแก้ไขได้ไม่ยากหาก ครูแนะแนวมีความมั่นใจ มีความกระตือรือร้นให้ ความสนใจช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง และประ ชาสัมพันธ์งานแนะแนวให้มากขึ้นรวมทั้งมีมนุษย-สัมพันธ์ที่ดีต่อบุคลากรครูและผู้บริหารในโรงเรียน โดยได้รับความสนับสนุนจากกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ในการจัดแบ่งเวลาเพื่อให้ครูแนะแนว มีโอกาสและเวลาปฏิบัติหน้าที่ที่ศึกษาหรือฝึกอบรม มาอย่างเต็มที่ อันจะเป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียนเอง ต่อโรงเรียนและสังคมโดยส่วนรวม ตลอดจนถึงคุณภาพ

ของพลเมืองของประเทศชาติในอนาคต

## สรุป

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาปัญหาและชนิดของปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ตลอดทั้งอุปสรรคที่ครูแนะแนวมีและวิธีการช่วยเหลือนักเรียนในด้านการให้บริการแนะแนวปัญหาด้านจิตใจ และความสนใจของครูแนะแนวในการเข้าร่วมโครงการ "สัมมนาและฝึกอบรมครูแนะแนวเกี่ยวกับปัญหานักเรียนวัยรุ่นและการช่วยเหลือแนะแนว" โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูแนะแนวและได้รับกลับคืนมา 58 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ถึงใหญ่พิเศษ 52 โรงเรียน (ร้อยละ 89.65) พบว่ามีครูแนะแนวเฉลี่ยโรงเรียนละประมาณ 3 คน ครูผู้ช่วยครูแนะแนวเฉลี่ยโรงเรียนละประมาณ 2 คน แต่ที่น่าสนใจกว่ามีอยู่ถึง 27 โรงเรียนที่ไม่มีครูผู้ช่วยครูแนะแนวเลย ร้อยละ 51.72 ของ

โรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีนักเรียนที่มีปัญหาในระดับปานกลาง และระดับมาก ร้อยละ 25.81 สำหรับปัญหาของนักเรียนที่ครูแนะแนวประสบบ่อยที่สุดอันดับหนึ่งคือ ปัญหาครอบครัว ร้อยละ 67.24 รองลงมาคือ ปัญหาการเรียน, ความประพฤติ, ปัญหาการเงิน ตามลำดับ ส่วนปัญหาด้านเพศพบน้อยที่สุด วิธีที่ครูแนะแนวปฏิบัติอยู่ในการช่วยเหลือแก่นักเรียนพบว่าทุกโรงเรียนใช้วิธีคุยส่วนตัวมีเพียงร้อยละ 31 ที่นำวิธีกลุ่มสนทนา (group discussion) มาใช้ร่วมกับการคุยส่วนตัว สำหรับวิธีอื่น ๆ ที่ใช้เช่น อบรมนักเรียนในห้อง ปรีกษาครูประจำชั้นหรือผู้ปกครอง ฯลฯ สำหรับอุปสรรคที่พบบ่อยที่สุดในการให้บริการแนะแนวปัญหาด้านจิตใจ คือ ไม่มีเวลาเพียงพอ ร้อยละ 55.17 รองลงมาคือผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ ครูแนะแนวไม่มีความมั่นใจในความรู้ นักเรียนไม่ให้ความสนใจ อันดับสุดท้ายคือผู้อำนวยการโรงเรียนไม่ให้การสนับสนุน

## อ้างอิง

1. เอกวิทย์ ณ ถलग. คำกล่าวเปิดการประชุมปฏิบัติการจัดทำคู่มือจิตวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนวหนังสือจิตวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2526 ตุลาคม
2. วัชรวิทย์ ทรัพย์มี, จรี วาทิกทินกร. รายงานการวิจัย การพัฒนารูปแบบการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในการแก้ปัญหาและวางโครงการอนาคต. วารสารแนะแนว 2528 สิงหาคม-กันยายน ; 19 (100) : 64-74
3. Howarth RV. The teacher and the difficult child. Child Mental Health and Psychosocial Development. The British Council, Course 446, Sep-Oct 1984.
4. Friedman HL, Edstrom KG. Introduction and Overview. Adolescent Reproductive Health-An Approach to Planning Health Service Research. World Health Organization, Geneva, 1983. 7-9
5. Kolvin I. Help Starts Here. London : Tavistock Publications, 1981.
6. Nicol AR. Psychotherapy and the school. J Child Psychol Psychiatry 1979 Jan; 20 (1) : 81-86
7. Rutter M. School influences on children's behavior and Development : The 1979 Kenneth Blackfan Lecture, Children's Hospital Medical Center, Boston. Pediatrics 1980 Feb; 65 (2): 208-220
8. Berkovitz IH. School interventions : case management and school mental health consultation. In : Sholevar GP, Benson RM, eds. Treatment of Emotional Disorders in Children and Adolescents. New York : Spectrum Publication, 1980. 501
9. Switzer RE. Why the angry adolescent? Postgrad Med 1976 May ; 59 (5) : 209-213

10. มะเดื่อ เสมา. ปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน  
ประถมศึกษาหนังสือแนะแนวพัฒนา. สมาคม  
แนะแนวแห่งประเทศไทย 2527 ; 1 : 76-87
11. Phelan JR. Adolescents Grow in Groups.
- In : Berkovitz IH, ed. Experiences  
in Adolescent Group Psychotherapy.  
New York : Brunner Mazel, 1972.  
63

จุฬาลงกรณ์เวชสารได้รับต้นฉบับเมื่อวันที่ 18 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2529